

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Βιβλιοθήκη

Διαχείριση της Επίσημης Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης από τα Κέντρα Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης

**Εισήγηση στο 10ο Πανελλήνιο Συνέδριο
Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών
Παν/μιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη
15-17 Οκτωβρίου 2001**

Ρηγάκου Βασιλική

Τίτλος: «Διαχείριση της επίσημης ευρωπαϊκής πληροφόρησης από τα Κέντρα Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης»

Εισηγήτρια: Βασιλική Ρηγάκου, Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης Βιβλιοθήκης Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών¹

Περίληψη

Από τα πρώτα βήματα λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας διαπιστώθηκε η ανάγκη παροχής ενημέρωσης και πληροφόρησης στους πολίτες. Στα πλαίσια αυτά ήδη από το 1963 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθιέρωσε την ίδρυση Κέντρων Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης (ΚΕΤ) εντός και εκτός της Κοινότητας. Τα ΚΕΤ ιδρύονται σε πανεπιστήμια ή ερευνητικά ιδρύματα, λειτουργούν κατόπιν συμβάσεως η οποία ρυθμίζει τις σχέσεις των αρμόδιων φορέων και αποτελούν μέρος ενός πολύ ευρύτερου φάσματος Κέντρων και Δικτύων που δημιουργήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να υποστηρίξουν την ευρωπαϊκή ιδέα υπό την επωνυμία Κέντρα Διαμεταβίβασης και Δίκτυα Πληροφόρησης. Στην Ελλάδα λειτουργούν 9 ΚΕΤ με τάση αύξησης, ενώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση λειτουργούν 317 και στον υπόλοιπο κόσμο 201.

Οι σημαντικές αλλαγές εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο τη συνοχή αλλά και τη διεύρυνσή της σε συνδυασμό με την ταχεία ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας επηρέασαν τη διαχείριση των Κέντρων Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης τόσο εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και σε κάθε κράτος μέλος. Συνέπεια αυτών είναι η ευρωπαϊκή διάσταση σε κάθε πανεπιστημιακό μάθημα αλλά και σε όλες τις πτυχές της καθημερινής ζωής καθώς και η ένταξη των ΚΕΤ στις Βιβλιοθήκες. Η διοίκηση εξάλλου των ΚΕΤ από τη Μονάδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Βιβλιοθήκη, ΚΕΤ και Βάσεις Δεδομένων» υπήρξε καθοριστική στην παροχή επίσημης ευρωπαϊκής πληροφόρησης από τα Κέντρα.

Η ίδια η φύση της κοινοτικής τεκμηρίωσης είναι πολύπλοκη και απαιτούνται γνώσεις σχετικά με τη λειτουργία των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη νομοθετική διαδικασία αλλά και γνώση της δομής, του περιεχομένου και των μορφών, έντυπων και ηλεκτρονικών, στις οποίες διατίθεται η κοινοτική τεκμηρίωση.

Για να καλυφθεί αποτελεσματικά η ζήτηση σε ευρωπαϊκή πληροφόρηση απαιτείται καλή λειτουργία των θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεσματική διαχείριση των ΚΕΤ εκ μέρους των πανεπιστημίων, ύπαρξη κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού και αξιοποίηση της νέας τεχνολογίας.

Λέξεις κλειδιά: Ευρωπαϊκή Ένωση, κέντρο τεκμηρίωσης, πληροφόρηση, κοινοτικές εκδόσεις, επίσημο έγγραφο

¹ Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Βιβλιοθήκη – Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης Πατησίων 76, τ.κ.10434, Αθήνα, e-mail: vpr@dias.aueb.gr

Title: «Management of official European information
from European Documentation Centres»

Lecturer: Vasiliki Rigakou, European Documentation Centre
Library, Athens University of Economics and Business²

Abstract

The need for providing information to citizens was ascertained since the first steps of European Community operation. Within this framework, since 1963, the European Commission has been establishing European Documentation Centres inside and outside the European Community. EDCs are founded in Universities and Research Institutions, operate under contract that regulates relationships among relative institutions, and participate in a wider network created by European Commission to boost the European concept under the name Information Relays and Networks. For the time being, 9 EDCs are operating in Greece, whereas in the European Union and the rest of the world, there are 317 and 201 respectively.

The significant changes occurred in the European Community aiming at cohesion and Community enlargement, coupled with rapid growth of information society, influenced the way EDCs are managed by both European Commission and member-states. As a consequence, a European dimension is incorporated in each academic module as well as in everyday life. Additionally, European Documentation Centres were placed within the organizational structure of libraries. After all, operational management of EDCs by European Commission's Unit "Library, EDCs and Databases" was significant for EDCs in offering official European information.

The nature of European documentation is complex and requires certain knowledge on Community Institutions operation and legislative procedure, as well as on the structure, the context and the different formats of official documentation.

In order to satisfy citizens' demand for European information, it is necessary to ensure functionality of European Community's institutions, effective management of EDCs from Universities, appropriate human resources and exploitation of new technology.

Keywords: European Union, documentation centre, information,
Community publication, official document

² Athens University of Economics and Business. Library – European Documentation Centre
76 Patission Street, 10434, Athens, e-mail: vpr@dias.aueb.gr

1. Εισαγωγή

Η ίδρυση των Κέντρων Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης (ΚΕΤ) από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανάγεται στο 1963. Τα ΚΕΤ ιδρύονται σε πανεπιστήμια ή ερευνητικά ιδρύματα κατόπιν συμβάσεως και αποτελούν μέρος ενός πολύ ευρύτερου φάσματος Κέντρων και Δικτύων που δημιουργήθηκαν για να υποστηρίξουν την ευρωπαϊκή ιδέα υπό την αρχική επωνυμία Κέντρα Διαμεταβίβασης και Δίκτυα Πληροφόρησης. Από το 2001 τα ΚΕΤ υπάγονται στη Γενική Διεύθυνση Τύπου και Επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση λειτουργούν 317 Κέντρα Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης και στον υπόλοιπο κόσμο 201:

□ Ευρωπαϊκή Ένωση			
Αυστρία	8	Ισπανία	38
Βέλγιο	12	Ιταλία	41
Γαλλία	48	Λουξεμβούργο	-
Γερμανία	54	Ολλανδία	14
Δανία	8	Πορτογαλία	17
Ελλάδα	9	Σουηδία	9
Ηνωμένο Βασίλειο	44	Φιλανδία	9
Ιρλανδία	6		
□ Ευρώπη εκτός ΕΕ	74		
□ Ασία	46		
□ Αφρική	5		
□ Αμερική	65		
□ Ωκεανία	11		

Στην Ελλάδα λειτουργούν 9 ΚΕΤ στα εξής Πανεπιστήμια / Ιδρύματα³:

- 1) Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Βιβλιοθήκη (Κομοτηνή, 1992)
- 2) Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Νομική Σχολή (Αθήνα, 1992)
- 3) Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (Αθήνα, 1988)
- 4) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου (Θεσσαλονίκη, 1978)
- 5) Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Βιβλιοθήκη (Αθήνα, 1992)
- 6) Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών (Αθήνα, 1992)
- 7) Πανεπιστήμιο Κρήτης. Βιβλιοθήκη (Ρέθυμνο, 1999)
- 8) Πανεπιστήμιο Πατρών. Βιβλιοθήκη (Πάτρα, 2000)
- 9) Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Βιβλιοθήκη (Πειραιάς, 1990)

³ Εντός παρενθέσεως δηλώνεται ο τόπος και το έτος ίδρύσεως του ΚΕΤ.

2. Η παρουσία των ΚΕΤ κατά την εξελικτική πορεία της Ευρώπης

Σκοπός της ιδρύσεως του θεσμού των ΚΕΤ το 1963 ήταν η διάθεση των κοινοτικών δημοσιευμάτων για την προώθηση και εδραίωση των ευρωπαϊκών σπουδών στα Πανεπιστήμια των κρατών μελών και στη διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα. **Στόχος καθαρά εκπαιδευτικός.** Για την ίδρυση και λειτουργία ΚΕΤ έπρεπε, κατ' αρχάς, να υφίσταται στο Πανεπιστήμιο Έδρα ή αργότερα Τμήμα ευρωπαϊκών σπουδών.⁴

Μετά την εμβάθυνση και ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς, τις συνθήκες του Μάαστριχ και του Άμστερνταμ καθώς και το πρόγραμμα δράσης 2000 για τη διεύρυνση δεν υφίσταται πλέον αυτή η προϋπόθεση για την ίδρυση ΚΕΤ. Κάθε Πανεπιστήμιο δύναται να δημιουργήσει ΚΕΤ εφόσον κάθε κύκλος μαθημάτων έχει πια προσλάβει **ευρωπαϊκή διάσταση**, όπως άλλωστε και οι περισσότερες δραστηριότητες της καθημερινής ζωής.

Το 1997 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αντιλαμβανόμενη τη σχέση αλληλοεξάρτησης ή και μερικής ταύτισης μεταξύ Βιβλιοθηκών και ΚΕΤ δημιούργησε τη μονάδα Χ.Α.6 'Βιβλιοθήκες και ΚΕΤ'. Τα Κέντρα βέβαια παρέμειναν στις αρμοδιότητες της Δέκατης Γενικής Διεύθυνσης η οποία ήταν αρμόδια για την Πληροφόρηση, την Επικοινωνία, τον Πολιτισμό και τα Οπτικοακουστικά Μέσα.

Τα ΚΕΤ ενταγμένα πλέον στις Βιβλιοθήκες, εφόσον φιλοξενούν ολοκληρωμένες συλλογές τεκμηρίωσης, οργανωμένες και προσιτές στο κοινό, λειτουργούν όπως οι Βιβλιοθήκες και αντιμετωπίζουν κοινές με αυτές προκλήσεις οι οποίες προέρχονται κυρίως από την αλματώδη ανάπτυξη της τεχνολογίας και την ολοένα και αυξανόμενη διάθεση πληροφοριών μέσω του διαδικτύου⁵.

Οι Βιβλιοθήκες και τα ΚΕΤ καλούνται να οργανώσουν και να προσφέρουν υπηρεσίες που να ανταποκρίνονται στις νέες πληροφοριακές ανάγκες της κοινωνίας καθώς και να διασφαλίσουν τη δημοκρατική πρόσβαση στη γνώση αναπτύσσοντας γέφυρες μεταξύ των παραδοσιακών και νέων μέσων πληροφόρησης. **Τα ΚΕΤ γίνονται πλέον κέντρα, πηγές ηλεκτρονικής πληροφόρησης.** Αυτός είναι και ο πρώτος λόγος επαναπροσδιορισμού του ρόλου τους.

Προκλήσεις, όμως, για επαναπροσδιορισμό του ρόλου των ΚΕΤ δημιουργούνται και από την ίδια την εφαρμογή της συνθήκης του Άμστερνταμ, το άρθρο 191Α της οποίας κατοχυρώνει επίσημα για πρώτη φορά το ατομικό δικαίωμα στην πληροφόρηση το οποίο διασφαλίζεται επίσης και στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 42: «Κάθε πολίτης της Ένωσης και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε

⁴ Isabel Loff, "The policy of the Commission in relation to the EDCs". Εισήγηση στην ετήσια συνάντηση εθνικών συντονιστών ΚΕΤ, Σαρδηνία, 5-6 Μαρτίου 2001.

⁵ Χαρακτηριστικά η έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Α4-0248/98 σχετικά με το ρόλο των Βιβλιοθηκών τονίζει ότι: «Στόχος των Βιβλιοθηκών είναι να αποκτούν, να οργανώνουν, να προσφέρουν προς χρήση και να διασώζουν το ελεύθερα διατιθέμενο υλικό ανεξαρτήτως της μορφής υπό την οποία αυτό βρίσκεται, εγγράφως, σε κασέτα, σε συμπαγή δίσκο, υπό δικτυακή μορφή, κατά τρόπο ώστε όταν υπάρξει ανάγκη αυτό να χρησιμοποιηθεί, να υπάρχει η δυνατότητα εντοπισμού του και αξιοποίησής του. Δεν υπάρχει μάλιστα άλλο ίδρυμα που να επιτελεί το μακροχρόνιο και συστηματικό αυτό έργο».

ένα κράτος μέλος, έχει δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής».

Εμφανίζεται επομένως μια Ευρωπαϊκή Ένωση πιο κοντά και πιο ανοικτή στον ευρωπαίο πολίτη, με τη βούληση να τον πλησιάσει στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι παρέχοντάς του μέσα από τα ΚΕΤ άμεση πρόσβαση στην πληροφόρηση για τις δραστηριότητες, τις πολιτικές, τα προγράμματά της. Σύμφωνα εξάλλου με τη Λευκή Βίβλο για τη μεταρρύθμιση της Επιτροπής⁶, τόσο η ίδια η Επιτροπή ως υπηρεσία όσο και η πληροφόρηση που απορρέει από αυτήν γίνονται «paperless», δηλαδή με λιγότερο έντυπο και περισσότερα ηλεκτρονικά μέσα. Η προώθηση του πολύγλωσσου εξυπηρετητή της Ευρωπαϊκής Ένωσης Europa (<http://europa.eu.int>) και η αλματώδης αύξηση της χρήσης του επιβεβαιώνουν αυτή την αλλαγή.

Τα ΚΕΤ αντιμετωπίζονται πλέον ως άμεσο και αξιόπιστο σημείο επαφής και επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τον πολίτη, (δεύτερος κύριος λόγος επαναπροσδιορισμού του ρόλου τους), ως **ενεργά κέντρα, πηγές κοινοτικής πληροφόρησης, προσβάσιμες σε όλους και μάλιστα μέσω δικτύου⁷ στα πλαίσια μίας ευρωπαϊκής κοινωνίας πληροφοριών.**

Εκτιμώντας τις νέες αυτές προκλήσεις η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαίρεσε τη Δέκατη Γενική Διεύθυνση στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Πολιτισμού και στη Διεύθυνση Τύπου και Επικοινωνίας, στην μονάδα «Press/A/2 - Representations: Information Campaigns, Relays and Networks» της οποίας και ενέταξε τα ΚΕΤ στις αρχές του 2001 εγκαινιάζοντας μία νέα φάση στη λειτουργία των Κέντρων.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι η πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής, COM(2001)354, Βρυξέλλες, 27.6.2001, για την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της πληροφόρησης και επικοινωνίας. Σύμφωνα με την ανακοίνωση αυτή μία σύγχρονη, αποτελεσματική και αξιόπιστη κοινοτική πολιτική πληροφόρησης πρέπει:

1. να έχει ως πυρήνα την υποχρέωση της Ευρώπης να πλησιάσει τους πολίτες της βάσει της αρχής της επικουρικότητας, της αρχής της διαφάνειας και της ανάγκης αποκέντρωσης της πληροφόρησης
2. να είναι αποτέλεσμα στενής συνεργασίας μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
3. να στηρίζεται σε εύχρηστες, αποκεντρωμένες και όσο το δυνατόν λιγότερο γραφειοκρατικές διαχειριστικές ρυθμίσεις.

3. Οι συμβάσεις και η λειτουργία των ΚΕΤ

Μέσα σε αυτό το εν εξελίξει περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα ΚΕΤ οφείλουν να παρέχουν συστηματικά τις υπηρεσίες τους. Σύμφωνα με τη σύμβαση υπάρχουν δύο είδη Κέντρων: το **πλήρες ΚΕΤ** που δέχεται το σύνολο της ευρωπαϊκής τεκμηρίωσης και το **εξειδικευμένο ΚΕΤ** που δέχεται τεκμηρίωση κατ'επιλογή σύμφωνα με τα θεματικά ενδιαφέροντα του Πανεπιστημίου.

⁶ COM(2000)10, Βρυξέλλες, 18.1.2000.

⁷ Neville Keery, "Re-thinking European Documentation Centres: a DG X reflection paper". Εισήγηση στην ετήσια συνάντηση εθνικών συντονιστών ΚΕΤ, Βρυξέλλες, 21-22 Σεπτεμβρίου 1998.

Με σταθερό σημείο αναφοράς την ιδρυτική σύμβαση που υπογράφεται από τον Πρύτανη, **κάθε ΚΕΤ έχει ως στόχο:**

- **Να επικουρεί το Πανεπιστήμιο στην προώθηση και εδραίωση της σχετικής με κοινοτικά θέματα διδασκαλίας και έρευνας.**
- **Να καθιστά δυνατή την πρόσβαση του κοινού (συμπεριλαμβανομένου του μη πανεπιστημιακού) στην πληροφόρηση σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις πολιτικές της.**
- **Να συμμετέχει στις συζητήσεις σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενδεχομένως σε συνδυασμό με άλλα ευρωπαϊκά δίκτυα και κυκλώματα πληροφόρησης.**

Το ΚΕΤ για να επιτύχει τους στόχους του πρέπει να εκπληρώνει τα εξής **καθήκοντα:**

1. Να επεξεργάζεται σε ενιαίο μέσο (κατάρτιση ευρετηρίων, καταλόγων και πινάκων περιεχομένων) τις κοινοτικές εκδόσεις που λαμβάνει.
2. Να συγκεντρώνει το υλικό που παράγει το Παν/μιο για τα κοινοτικά θέματα.
3. Να καθιστά δυνατή την πρόσβαση του κοινού στη συλλογή του.
4. Να καλλιεργεί σχέσεις με τα άλλα ευρωπαϊκά δίκτυα και κυκλώματα πληροφόρησης.
5. Να συνεργάζεται με την Επιτροπή στο πλαίσιο των ενεργειών της για την προώθηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
6. Να ενημερώνει συστηματικά την Επιτροπή για τις πρωτοβουλίες στις οποίες συμμετέχει: συζητήσεις, διασκέψεις, συνεδριάσεις, σεμινάρια, κτλ.
7. Να υποβάλλει στην Επιτροπή ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων.

Τα ΚΕΤ, όμως, δεν είναι αυτόνομοι οργανισμοί. Για το καθεστώς ίδρυσης και λειτουργίας τους υπεύθυνη είναι η Επιτροπή που δεσμεύεται βάσει της σύμβασης και το Πανεπιστήμιο ομοίως. Όροι 'sine qua non' είναι αυτοί που αφορούν τα δύο συμβαλλόμενα μέρη. **Η Επιτροπή δεσμεύεται** κυρίως:

- **Να παρέχει στο ΚΕΤ τις επίσημες εκδόσεις των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δωρεάν και με συστηματικό τρόπο.**
- **Να χορηγήσει στο ΚΕΤ δωρεάν πρόσβαση στις κοινοτικές βάσεις δεδομένων.**
- **Να στηρίζει το ΚΕΤ στην εκπλήρωση των αποστολών του:** οργάνωση σεμιναρίων, συνεδριάσεις, ενέργειες κατάρτισης, ανταλλαγές επισκέψεων, κλπ.
- **Να προβαίνει σε ετήσια αξιολόγηση της λειτουργίας του ΚΕΤ από το αποτέλεσμα της οποίας θα εξαρτηθεί η διατήρησή του σε λειτουργία.**

Από την άλλη πλευρά **το Πανεπιστήμιο δεσμεύεται:**

- **Να ορίσει ως υπεύθυνο για την οργάνωση και λειτουργία του ΚΕΤ έναν πλήρως απασχολούμενο εξειδικευμένο υπάλληλο, βιβλιοθηκονόμο ή τεκμηριωτή.** Ο υπάλληλος αυτός θα μοιράζεται την ευθύνη του ΚΕΤ με ένα μέλος του ακαδημαϊκού προσωπικού.
- **Να προβλέψει ειδικό χώρο για το ΚΕΤ, κατά προτίμηση εντός της βιβλιοθήκης,** και να επισημάνει την ύπαρξη του ΚΕΤ με κατάλληλα αναγνωριστικά σύμβολα.
- Να συνάπτει συμβάσεις συνεργασίας με άλλους οργανισμούς ή πανεπιστημιακά ιδρύματα, με σκοπό να αυξηθεί η χρήση των κοινοτικών πηγών πληροφόρησης.
- Να μεριμνά ώστε το ΚΕΤ να εκπληρώνει το στόχο του και να λαμβάνει τα απαιτούμενα μέτρα για τη συμμόρφωσή του με τις συστάσεις της Επιτροπής σε περίπτωση αρνητικής αξιολόγησης
- **Να αναλάβει τα οικονομικά βάρη που συνεπάγεται η διαχείριση του ΚΕΤ.**

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξάλλου προνοώντας έθεσε τον εξής τελευταίο όρο στη Σύμβαση: ‘Τα συμβαλλόμενα μέρη δεσμεύονται επίσης να ανταλλάσουν κάθε χρήσιμη πληροφορία σχετικά με την εξέλιξη και την ικανότητα του ΚΕΤ να ανταποκρίνεται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες του πανεπιστημιακού κόσμου και του κοινού.’

Επειδή όμως ο θεσμός και η λειτουργία των ΚΕΤ επηρεάζεται άμεσα από τις θεσμικές αλλαγές εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και από την ταχύτατα εξελισσόμενη κοινωνία των πληροφοριών και επειδή πολλά άρθρα της σύμβασης δημιουργούν ασάφειες και προβληματισμούς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προχώρησε στη σύνταξη σχεδίου εγκοπλίου (vademecum) το οποίο, μετά από σχετική διαβούλευση όλων των εμπλεκόμενων φορέων, θα συνοδεύει μία αναθεωρημένη συνθήκη.⁸

Χαρακτηριστικό είναι το θέμα της ένταξης ενός ΚΕΤ στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου ή στο Τμήμα Ευρωπαϊκών Σπουδών καθώς και του ρόλου του ακαδημαϊκού υπευθύνου. Και στις δύο περιπτώσεις χρειάζεται συνεργασία μεταξύ του διευθυντή της Βιβλιοθήκης και του ακαδημαϊκού υπευθύνου προκειμένου το ΚΕΤ να λειτουργήσει πραγματικά ως Κέντρο Αναφοράς της ευρωπαϊκής πληροφόρησης εντός του Πανεπιστημίου.

Αν και η απόδοση καθεστώτος ΚΕΤ αποτελεί πλεονέκτημα για το status και το προφίλ κάθε οργανισμού, υπάρχει η αίσθηση ότι όλο και περισσότερο οι δεσμεύσεις και υποχρεώσεις εκ μέρους του πανεπιστημίου αυξάνουν και μάλιστα δυσανάλογα σε σχέση με αυτές της Επιτροπής, καθώς το Πανεπιστήμιο είναι επιφορτισμένο με την εξεύρεση χώρου, εξοπλισμού, κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού και γενικότερα πόρων για τη σωστή λειτουργία του ΚΕΤ. Η Επιτροπή αντίθετα είναι κυρίως υποχρεωμένη για τη συγκρότηση και τον εμπλουτισμό της συλλογής καθώς και για την εκπαίδευση του προσωπικού.

Το εγκόλλιο για τα ΚΕΤ επιχειρεί να οριοθετήσει τις δεσμεύσεις όλων των αρμόδιων φορέων (Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Αντιπροσωπείας, Πανεπιστημίων/Οργανισμών και ΚΕΤ) και να διευθετήσει όλα τα θέματα που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή της σύμβασης.

4. Ο συντονισμός και η διαχείριση των ΚΕΤ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Από τη δεκαετία του '90 η αρμόδια για τα ΚΕΤ Μονάδα της Επιτροπής ανέπτυξε μία σειρά δράσεων προκειμένου να οργανώσει και διαχειριστεί αποτελεσματικά τα Κέντρα Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης λαμβανομένου υπόψη του μεγάλου αριθμού των Κέντρων και της συνεχούς ίδρυσης νέων εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βάση για το σχεδιασμό και την υλοποίηση αυτών των δράσεων αποτέλεσε η ιδέα της λειτουργίας των ΚΕΤ σε δίκτυο καθώς και ο ενεργός ρόλος του βιβλιοθηκονόμου/τεκμηριωτή ως απαραίτητου διαμεσολαβητή ανάμεσα στις κοινοτικές πηγές πληροφόρησης και τους χρήστες.⁹

⁸ Βλέπε κεφάλαιο 3, Εθνικοί Συντονιστές ΚΕΤ, σελ. 9.

⁹ Πρέπει να τονιστεί ο καθοριστικός ρόλος της υπευθύνου για τα ΚΕΤ κ. Isabel Loff στην ανάπτυξη και προώθηση του δικτύου των ΚΕΤ καθώς και στην ενίσχυση του προσωπικού των Κέντρων.

▪ **Εκπαιδευτικά σεμινάρια για το προσωπικό των ΚΕΤ**

Από το 1995 η Επιτροπή διοργανώνει συστηματικά εκπαιδευτικά σεμινάρια για το προσωπικό των ΚΕΤ στα πλαίσια των οποίων παρουσιάζονται τόσο τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η λειτουργία τους όσο και η παραγόμενη κοινοτική τεκμηρίωση, έντυπη και ηλεκτρονική. Στα βασικά εκπαιδευτικά σεμινάρια προστέθηκαν από το 1998 και συμπληρωματικά τα οποία αποσκοπούν στην ανάλυση των πιο επίκαιρων και σημαντικών ευρωπαϊκών πολιτικών. Πέρα από την επιμόρφωση των συμμετεχόντων τα σεμινάρια προσφέρουν τη δυνατότητα ανταλλαγής απόψεων για τα θεσμικά και λειτουργικά προβλήματα των ΚΕΤ, ανάπτυξης προσωπικών επαφών και σχεδίασης κοινών δράσεων.

▪ **Πρόγραμμα ανταλλαγής προσωπικού ΚΕΤ**

Το πρόγραμμα αυτό διοργανώνεται από τον οργανισμό European Information Association με χρηματοδότηση της Επιτροπής. Περιλαμβάνει τριήμερη επίσκεψη του τεκμηριωτή-βιβλιοθηκονόμου σε Κέντρο του εξωτερικού και αντίστοιχη φιλοξενία. Η γνώση της λειτουργίας, των δραστηριοτήτων και των πηγών πληροφόρησης διαφορετικών Κέντρων διευρύνει τους ορίζοντες του προσωπικού των ΚΕΤ και προσφέρει μία άριστη ευκαιρία ανταλλαγής εμπειριών και απόψεων για τα κοινά θέματα. Το πρόγραμμα αυτό έχει πραγματοποιηθεί τρεις φορές με μεγάλη επιτυχία, 1996, 1997-98, 2001.

▪ **Ετήσιες εθνικές συναντήσεις ΚΕΤ**

Σε ετήσια βάση διοργανώνονται εθνικές συναντήσεις του προσωπικού των ΚΕΤ με στόχο τη γνωριμία των συναδέλφων, την ανάπτυξη συνδέσμων μεταξύ τους, την ενημέρωση για τα κοινά θέματα και προβλήματα καθώς και για τις τρέχουσες εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

▪ **Εθνικοί Συντονιστές ΚΕΤ**

Η σημαντικότερη δράση της Επιτροπής για την εδραίωση του θεσμού των ΚΕΤ. Λόγω της δυσκολίας στην άμεση επαφή και στο συντονισμό των Κέντρων από την κεντρική μονάδα των Βρυξελλών, ορίστηκαν το 1998 οι πρώτοι συντονιστές σε εθνικό επίπεδο για τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από το 2000 τα ΚΕΤ εκλέγουν στις εθνικές συναντήσεις τους τον εθνικό συντονιστή και τον αναπληρωτή του, με θητεία 2 ετών ο καθένας και με τις εξής αρμοδιότητες:

- Να μεσολαβούν ανάμεσα στην Επιτροπή και τα ΚΕΤ
- Να συμβουλεύουν την Επιτροπή για θέματα που αφορούν στα ΚΕΤ
- Να συνδράμουν στον καθορισμό της πολιτικής της Επιτροπής για τα ΚΕΤ
- Να συντονίζουν το εθνικό δίκτυο ΚΕΤ προωθώντας τις ετήσιες συναντήσεις και άλλες κοινές δραστηριότητες.

Στις τρεις συναντήσεις συντονιστών που έχουν ως τώρα πραγματοποιηθεί τέθηκαν ουσιαστικά οι βάσεις για την εδραίωση και προώθηση ενός αληθινού δικτύου ΚΕΤ:

- Βρυξέλλες, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Σεπτέμβριος 1998
- Αθήνα, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Απρίλιος 2000
- Σαρδηνία, Πανεπιστήμιο Σάσσαρι, Μάρτιος 2001.

Κατά τις συναντήσεις συγκροτούνται ομάδες εργασίας οι οποίες αναλαμβάνουν συγκεκριμένα θέματα, συνεργάζονται καθόλη τη διάρκεια του έτους μεταξύ τους και παρουσιάζουν τα πορίσματα της εργασίας τους στην επόμενη συντονιστική συνάντηση. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της τελευταίας συνάντησης στη Σαρδηνία όπου εργάστηκαν πέντε ομάδες¹⁰:

1. Εγκόλπιο: στόχος της ομάδας είναι η παρουσίαση ενός νέου εγκολπίου για τα ΚΕΤ βάσει του οποίου θα καταρτιστεί μία νέα Σύμβαση. Κατά τη συνεδρίαση της ομάδας επανεξετάστηκαν αναλυτικά το περιεχόμενο και η δομή του εγκολπίου και προτάθηκαν τροποποιήσεις.
2. Κοινή ιστοσελίδα ευρωπαϊκών ΚΕΤ: σύμφωνα με την ομάδα η ονομασία της ιστοσελίδας θα μπορούσε να είναι “European Edc Page – EEP” και τα περιεχόμενά της προτείνεται να είναι τα εξής: (i) περιγραφή των ΚΕΤ και των άλλων επίσημων ευρωπαϊκών δικτύων, (ii) κατάλογος με όλα τα στοιχεία των ΚΕΤ κάθε κράτους μέλους, (iii) συλλογικός κατάλογος περιοδικών, (iv) θεματικός κατάλογος, (v) σύνδεσμοι με επίσημες και εμπορικές βάσεις δεδομένων για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την τεκμηρίωσή της.
3. Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης: στόχος της ομάδας είναι να παρουσιάσει ένα νέο, σαφές, βασισμένο σε διεθνή πρότυπα και αξιόπιστο ερωτηματολόγιο βάσει του οποίου θα συλλέγονται ενιαία στατιστικά στοιχεία για τα ΚΕΤ, τη λειτουργία και απόδοσή τους, θα συντάσσεται έκθεση δραστηριοτήτων και θα υλοποιείται η αξιολόγηση των Κέντρων από την Επιτροπή.
4. Προετοιμασία της επόμενης συνάντησης εθνικών συντονιστών στη Βιέννη
5. Συνεργασία με τα άλλα ευρωπαϊκά δίκτυα: η συνεργασία αυτή με τη μορφή συναντήσεων, εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και κοινών δράσεων θεωρείται σημαντική για την ενδυνάμωση της θέσης των ΚΕΤ. Η ομάδα θα συγκεντρώσει και αναλύσει όλα τα σχετικά στοιχεία.

- [Eurodoc](http://www.jiscmail.ac.uk/lists/eurodoc.html) (<http://www.jiscmail.ac.uk/lists/eurodoc.html>)

Ομάδα συζήτησης μέσω e-mail για θέματα ευρωπαϊκής τεκμηρίωσης και πληροφόρησης στην οποία συμμετέχουν βιβλιοθηκονόμοι/τεκμηριωτές των ΚΕΤ από όλες τις χώρες. Η ενεργός συμμετοχή στο Eurodoc προσφέρει άμεση επικοινωνία και επαφή με όλους τους συναδέλφους, ανταλλαγή απόψεων και διεξαγωγή διαλόγου για τα κοινά προβλήματα, άμεση και ταχύτατη απάντηση σε όλες τις ερωτήσεις και απορίες. Η υπηρεσία ξεκίνησε από τα ΚΕΤ της Αγγλίας και με την υποστήριξη της Επιτροπής επεκτάθηκε σε όλα τα Κέντρα.

- [European Information Association](http://www.eia.org.uk) (<http://www.eia.org.uk>)

Πρόκειται για τον αρχικά ευρωπαϊκό και τώρα πια διεθνή Σύλλογο των ειδικών πληροφόρησης επί ευρωπαϊκών θεμάτων. Η εγγραφή στον EIA (κατόπιν πληρωμής) προσφέρει τη δυνατότητα συμμετοχής στις ποικίλες δραστηριότητες του όπως εκπαιδευτικά σεμινάρια, επισκέψεις κλπ. Η συνεργασία της Επιτροπής με τον EIA για την ενίσχυση των Κέντρων υπήρξε ιδιαίτερα επιτυχής. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το πρόγραμμα ανταλλαγής.

¹⁰ Οι τρεις πρώτες ομάδες ανανεώμενες με νέα μέλη συνεχίζουν το έργο τους από την προηγούμενη συντονιστική συνάντηση, ενώ η τέταρτη και πέμπτη ομάδα συστήθηκαν στη Σαρδηνία.

▪ Συνεργασία των ΚΕΤ με τα άλλα ευρωπαϊκά δίκτυα

Με βάση την αρχή της συνέργειας και συμπληρωματικότητας η Επιτροπή διοργανώνει συναντήσεις με τη συμμετοχή εκπροσώπων όλων των ευρωπαϊκών δικτύων πληροφόρησης ώστε να ενθαρρύνει την επαφή και συνεργασία τους. Πρόκειται για τα εξής δίκτυα¹¹:

- Αντιπροσωπείες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
- Γραφεία Πληροφόρησης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
- Γραφεία Ενημέρωσης του Πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Info Points)
- Ευρωπαϊκά Κέντρα Αγροτικής Πληροφόρησης (Carrefours)
- Ευρωπαϊκά Κέντρα Πληροφόρησης για Επιχειρήσεις (Euro Info Centres)
- Κέντρα Επιχειρήσεων και Καινοτομίας (BIC)
- Κέντρα Καινοτομίας (IRC).

▪ Αξιολόγηση

Με βάση επιτόπιες επισκέψεις από στελέχη της Επιτροπής και ειδικά ερωτηματολόγια, η Επιτροπή προβαίνει στην αξιολόγηση των ΚΕΤ για τη βελτίωση των υπολειπόμενων ή τον τερματισμό της λειτουργίας όσων δεν αξιοποιούν τις κοινοτικές πηγές πληροφόρησης.

5. Η διαχείριση της επίσημης ευρωπαϊκής πληροφόρησης από το ΚΕΤ του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Το ΚΕΤ του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών ιδρύθηκε το 1992 και λειτουργεί εντός της Βιβλιοθήκης¹². Η πλήρης ένταξη του ΚΕΤ στη Βιβλιοθήκη όχι μόνο στήριξε το Κέντρο σε ανθρώπινο δυναμικό, στην αγορά έντυπου και ψηφιακού υλικού, στην εγκατάσταση και χρήση νέας τεχνολογίας, αλλά έθεσε και τις βάσεις λειτουργίας του σύμφωνα με διεθνείς βιβλιοθηκονομικούς κανόνες και πρότυπα τεκμηρίωσης. Καθοριστική υπήρξε για την ανάπτυξη του ΚΕΤ η συνεχής υποστήριξη και ενίσχυσή του από τη Διευθύντρια της Βιβλιοθήκης, κα Θεοφανοπούλου.

Ένα Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης παρέχει εξειδικευμένη και πολύπλοκη πληροφόρηση. Τόσο οι τεκμηριωτές/βιβλιοθηκονόμοι όσο και οι χρήστες των ΚΕΤ αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην αναζήτηση και στον εντοπισμό της επίσημης ευρωπαϊκής πληροφόρησης. Οι δυσκολίες αυτές οφείλονται στους εξής κυρίως λόγους:

- Απαιτούνται ειδικές γνώσεις σχετικά με την ιστορία, τους θεσμούς και τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να γίνει κατανοητή η περίπλοκη θεσμική δομή, νομοθετική διαδικασία και λειτουργία της.
- Η ίδια η φύση της κοινοτικής τεκμηρίωσης είναι πολύπλοκη. Απαιτείται γνώση της δομής, του περιεχομένου και των διατεθειμένων μορφών της: έντυπη μορφή, off-line, on-line. Τα στοιχεία αυτά διαφοροποιούνται συχνά με αποτέλεσμα την ανάγκη συνεχούς

¹¹ Αναλυτικός κατάλογος των ελληνικών δικτύων ευρωπαϊκών πληροφόρησης διατίθεται στην ιστοσελίδα της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα <http://www.ee.gr>.

¹² Σημαντική ήταν και παραμένει η ηθική και υλική υποστήριξη του ΚΕΤ από τον ακαδημαϊκό υπεύθυνο και πρωτεργάτη ίδρυσής του, καθηγητή κύριο Γεωργακόπουλο, καθώς και από τον έφορο της Βιβλιοθήκης, καθηγητή κύριο Γιαννακουδάκη.

παρακολούθησης για τη διατήρηση και αποτελεσματική διαχείριση μίας ολοκληρωμένης κοινοτικής συλλογής.

- Επιπροσθέτως, η ηλεκτρονική ευρωπαϊκή πληροφόρηση αυξάνεται με τόσο γοργούς ρυθμούς ώστε απαιτείται συστηματική παρακολούθηση και διαχείρισή της σε καθημερινή βάση.
- Τα ερωτήματα που θέτουν οι χρήστες είναι στην πλειοψηφία τους σύνθετα και πολυεπίπεδα. Για το λόγο αυτό απαιτείται ευελιξία στον τρόπο αναζήτησης και κάλυψης των πληροφοριακών αναγκών των χρηστών, ανάλογα με το κάθε αίτημα και τις διαθέσιμες πηγές.

Όλες αυτές οι δυσκολίες ελήφθησαν υπόψη τόσο κατά τη διαχείριση της συλλογής του Κέντρου, όσο και κατά την οργάνωση της λειτουργίας και των υπηρεσιών του, όπως εξάλλου φαίνεται και στο πρόσφατα εγκεκριμένο οργανόγραμμά του: Γραφείο επισήμων εκδόσεων, Γραφείο ηλεκτρονικής τεκμηρίωσης και Γραφείο Τύπου και Επικοινωνίας.

5.1 Διαχείριση έντυπης συλλογής

Η συλλογή του ΚΕΤ αποτελείται αποκλειστικά από τις εκδόσεις της Υπηρεσίας Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (EUR-OP) που αποστέλλονται δωρεάν στην αγγλική γλώσσα –πλην COM και Επίσημης Εφημερίδας που αποστέλλονται στην ελληνική. Παράλληλα προκειμένου να εμπλουτιστεί η υπάρχουσα συλλογή και να εξασφαλιστεί η συνέχιση της, το ΚΕΤ προβαίνει μέσω του προϋπολογισμού της Βιβλιοθήκης στην αγορά των επίσημων εκδόσεων που δεν αποστέλλονται πλέον δωρεάν, όπως οι εκδόσεις EUROSTAT και οι εκδόσεις που δημοσιεύονται από το EUR-OP σε συνεργασία με ιδιωτικούς εμπορικούς οίκους. Προβαίνει επίσης σε αγορές οπτικοακουστικού υλικού. **Το υλικό του Κέντρου δε δανείζεται, μόνο φωτοτυπείται, σύμφωνα με τον κανονισμό της Βιβλιοθήκης και τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.**

- **Επίσημη Εφημερίδα (1981-)**: πρόκειται για τη μόνη αυθεντική πηγή του κοινοτικού δικαίου. Αποτελείται από τις εξής σειρές:

Σειρά L Νομοθεσία: περιέχει όλες τις νομοθετικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή κανονισμούς, οδηγίες, αποφάσεις.

Σειρά C Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

Σειρά S Συμπλήρωμα: περιέχει τις κοινοτικές προκηρύξεις συμβάσεων δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών.

Η εφημερίδα συνοδεύεται από το Ευρετήριο της Ισχύουσας Κοινοτικής Νομοθεσίας, τους Αλφαβητικούς και Μεθοδολογικούς Πίνακες και τις Συζητήσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Από το 2000 το ΚΕΤ παραλαμβάνει από το EUR-OP την Επίσημη Εφημερίδα σε μορφή οπτικοακουστικού δίσκου (CD-ROM) και συμπληρώνει την αντίστοιχη έντυπη συλλογή του με αγορά.

- **Έγγραφα COM της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (1992-)**: η σειρά αυτή περιέχει νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής, ετήσιες εκθέσεις, ανακοινώσεις, γνωμοδοτήσεις, πράσινα και λευκά βιβλία.
- **Γνωμοδοτήσεις και Εκθέσεις CES της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (1992-)**.
- **Γνωμοδοτήσεις και Εκθέσεις CdR της Επιτροπής των Περιφερειών (1996-)**.

- **Μονογραφίες και φυλλάδια** (περίπου 4.000, από το 1992 κυρίως). Καλύπτουν όλες τις πολιτικές και τα θέματα της Κοινότητας.
- **Στατιστικές Εκδόσεις EUROSTAT** για όλα τα θέματα και όλες τις σειρές.
- **Περιοδικές Εκδόσεις και Ενημερωτικά Δελτία.**

Η συλλογή καταλογογραφείται πλήρως στο σύστημα αυτοματοποίησης της Βιβλιοθήκης ακολουθώντας τους κανόνες AACR2 και τη δεκαδική ταξινόμηση Dewey με θεματική ευρετηρίαση μέσω των θησαυρών Eurovoc του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Macrothesaurus του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη. Η συλλογή είναι πλήρως ενταγμένη στην όλη οργάνωση της Βιβλιοθήκης, γεγονός πολύ θετικό από όλες τις απόψεις, δηλαδή επεξεργασία, ταξιθέτηση και κυκλοφορία του υλικού. Κυρίως δε η ταξινόμηση Dewey και η χρήση θησαυρών εξασφαλίζουν ομοιογένεια, διευκολύνοντας το προσωπικό και τους χρήστες του ΚΕΤ.

Οι ιδιαίτερες εξάλλου δυσκολίες στη χρήση της Επίσημης Εφημερίδας λόγω της πολύπλοκης φύσης της κοινοτικής νομοθεσίας και της διάθεσής της σε πολλές μορφές οδήγησαν στην επιλεκτική **αποδελτίωση** στο σύστημα αυτοματοποίησης της Βιβλιοθήκης των **νομικών πράξεων** που ανταποκρίνονται στο επιστητό του Πανεπιστημίου, αφορούν σε σημαντικά και επίκαιρα θέματα ή αφορούν στην Ελλάδα. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται άμεσα η αναζήτηση εκ μέρους εκ χρηστών: ενιαίο σύστημα αναζήτησης μέσω του τοπικού δικτύου (OPAC) ή μέσω του διαδικτύου (WebOpac), αναζήτηση με τίτλο ή θέμα/θέματα της νομικής πράξης, εντοπισμός και άλλων επίσημων εκδόσεων του ίδιου θέματος.

Πρέπει να τονιστεί ότι ο τρόπος οργάνωσης και διαχείρισης των πληροφοριακών πηγών ενός ΚΕΤ ποικίλλει από Κέντρο σε Κέντρο αναλόγως του Ιδρύματος στο οποίο ανήκει. Πολλά ΚΕΤ του εξωτερικού έχουν οργανώσει τη συλλογή τους με βάση τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άλλα ακολουθούν το σχέδιο θεματικής κατάταξης του EUR-OP, ενώ άλλα εφαρμόζουν διεθνείς βιβλιοθηκονομικούς κανόνες και μεθόδους ταξινόμησης, όπως DDC, UDC, Library of Congress Subject Headings.

5.2 Διαχείριση ψηφιακής πληροφόρησης

- **CD-ROMs**
OJCD: περιέχει την κοινοτική νομοθεσία και νομολογία σε πλήρες κείμενο από ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
EUROCAT: πρόκειται για βιβλιογραφική βάση με τις επίσημες ευρωπαϊκές εκδόσεις.
COMEXT: περιέχει αναλυτικά στατιστικά στοιχεία για τις εισαγωγές και εξαγωγές των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 Η πρόσβαση στις ανωτέρω βάσεις είναι δυνατή από όλους τους χώρους της Βιβλιοθήκης μέσω δικτύου καθώς και μέσω διαδικτύου για τα μέλη του Πανεπιστημίου. Το ΚΕΤ διαθέτει ολοένα και αυξανόμενο αριθμό μεμονωμένων CD-ROMs, στα οποία η πρόσβαση γίνεται μέσω τοπικών σταθμών εργασίων.

- **Βάσεις Δεδομένων**

Το ΚΕΤ, όπως και κάθε Κέντρο, διαθέτει για το προσωπικό και τους χρήστες του δωρεάν πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με σημαντικότερη τη CELEX <http://europa.eu.int/celex> που περιέχει την επίσημη νομοθεσία και νομολογία σε όλες τις επίσημες κοινοτικές γλώσσες.

- **Internet**

Ο εξυπηρετητής Europa <http://europa.eu.int>, ο οποίος περιέχει πληροφορίες και κείμενα για όλα τα όργανα και τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί πλέον βασική και αναντικατάστατη πηγή ηλεκτρονικής πληροφόρησης επί ευρωπαϊκών θεμάτων. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η πύλη (portal) της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης Eur-Lex <http://europa.eu.int/eur-lex> που παρέχει δωρεάν το πλήρες κείμενο των νομοθετικών προτάσεων καθώς και των τελικών νομικών πράξεων.

- **Η Ευρώπη μέσω Δορυφόρου**

Το ΚΕΤ διαθέτει δορυφορική πρόσβαση στην υπηρεσία τηλεοπτικών ειδήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης Europe by Satellite <http://europa.eu.int/comm/ebs> η οποία προσφέρει τα μεγάλα ευρωπαϊκά γεγονότα σε απευθείας μετάδοση, τέσσερα ημερήσια δελτία ειδήσεων και διασκέψεις διαλογικού επιπέδου σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

5.3 Διαχείριση των υπηρεσιών προς τους χρήστες

- **Οδηγοί, κατάλογοι, ανακοινώσεις**

Για την αργιστή αντιμετώπιση των πληροφοριακών αναγκών των χρηστών το ΚΕΤ έχει υλοποιήσει έντυπους, αναλυτικούς και συνοπτικούς, οδηγούς και καταλόγους για τη συλλογή του, καθώς και ειδικούς οδηγούς για επιμέρους θέματα, όπως στατιστικές εκδόσεις EUROSTAT, ηλεκτρονικά μέσα ευρωπαϊκής πληροφόρησης, νομολογία. Θέματα άμεσου ενδιαφέροντος αναρτώνται στον πίνακα ανακοινώσεων όπως παραλαβή νέων εκδόσεων, προκηρύξεων διαγωνισμών, κλπ.

- **Εκπαίδευση χρηστών**

Στα πλαίσια των μαθημάτων βιβλιογραφικής εκπαίδευσης χρηστών γίνεται αναλυτική παρουσίαση της συλλογής και των υπηρεσιών του Κέντρου στους πρωτοετείς φοιτητές κυρίως του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών. Παρουσίαση του ΚΕΤ γίνεται επίσης σε μαθητές σχολείων, καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και σπουδαστές στρατιωτικών σχολών. Οι παρουσιάσεις αυτές συνοδεύονται από παρακολούθηση της Ευρώπης μέσω Δορυφόρου.

- **Αρχείο άμεσου ενημερώσεως ευρωπαϊκής πληροφόρησης και τεκμηρίωσης**

Οι ερωτήσεις των χρηστών καθώς και οι χρησιμοποιηθείσες, έντυπες και ηλεκτρονικές, πηγές πληροφόρησης καταγράφονται σε ειδικό ερωτηματολόγιο και ευρετηριάζονται θεματικά, με στόχο τη συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων αλλά και την ανάπτυξη βάσης δεδομένων διαθέσιμης μέσω διαδικτύου, ώστε να βελτιωθούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται άμεσα η απάντηση των συνήθων ερωτήσεων (Frequently Asked Questions) ενώ δίνονται κατευθύνσεις για τις πιο δύσκολες ερωτήσεις.

- **Ιστοσελίδα**

Στην ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών <http://www.lib.aueb.gr> υπάρχει πλήρης περιγραφή της συλλογής και των υπηρεσιών του ΚΕΤ. Εξάλλου όλο το υλικό του Κέντρου είναι προσβάσιμο μέσω του WebOpac με την ένδειξη Location: ΕΟΚ.

5.4 Δραστηριότητες του ΚΕΤ

Από τα πρώτα βήματα λειτουργίας του το Κέντρο συμμετείχε στο **ευρωπαϊκό δίκτυο ΚΕΤ**:

- **Eurodoc**: γίνεται αποδελτίωση των συζητήσεων, ειδικά οι πηγές ηλεκτρονικής πληροφόρησης ευρετηριάζονται θεματικά και εμπλουτίζουν τον αντίστοιχο οδηγό.
- **European Information Association και προγράμματα ανταλλαγής Επισκέψεις**: ΚΕΤ Ευρωπαϊκού Παν/κού Ινστιτούτου Φλωρεντίας, Σεπτέμβριος 1996
ΚΕΤ Πανεπιστημίου Μίνχο/Πορτογαλία, Σεπτέμβριος 1997
ΚΕΤ Πανεπιστημίου του Δουβλίνου/Ιρλανδία, Σεπτέμβριος 2001
Φιλοξενία: Riitta Kairakari-Joss ΚΕΤ Παν/μίου Umea/Σουηδία, Μάιος 1998
Pia Pereira Gonzales ΚΕΤ Παν/μίου La Corunia/Ισπανία, Σεπτέμβριος 2001.
- **Βασικά και συμπληρωματικά εκπαιδευτικά σεμινάρια**: το προσωπικό του ΚΕΤ έχει παρακολουθήσει όλους τους κύκλους των εκπαιδευτικών σεμιναρίων της Επιτροπής.

Εξίσου ενεργή είναι η συμμετοχή του Κέντρου στο **δίκτυο ελληνικών ΚΕΤ** με συμμετοχή στις δραστηριότητες –συναντήσεις, ημερίδες, διαλέξεις, σεμινάρια- της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με επιτόπιες επισκέψεις σε άλλα Κέντρα και με τη συνεργασία με άλλα δίκτυα ευρωπαϊκής πληροφόρησης: Info-Points, Carrefours.

Με τον τρόπο αυτό το προσωπικό του Κέντρου αναπτύσσει συνδέσμους με συναδέλφους στο εσωτερικό και εξωτερικό, επιμορφώνεται συνεχώς για τις τρέχουσες ευρωπαϊκές εξελίξεις και ενημερώνεται σε θέματα τεκμηρίωσης ώστε να παρέχει τις καλύτερες δυνατές υπηρεσίες στους χρήστες.

5.5 Συντονιστική διαχείριση των ΚΕΤ της Ελλάδας

Το 1998 το Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών ανέλαβε το συντονισμό των ΚΕΤ της Ελλάδας. Με εξαίρεση το ΚΕΤ της Θεσσαλονίκης που λειτουργεί από το 1978 και αποτελεί πραγματικό Κέντρο Αναφοράς ευρωπαϊκής πληροφόρησης για τη Βόρεια Ελλάδα, τα υπόλοιπα **ελληνικά Κέντρα** ξεκίνησαν τη δεκαετία του '90 αντιμετωπίζοντας **σωρεία προβλημάτων**:

- **Έλλειψη σαφούς θεσμικού πλαισίου λειτουργίας**
Ορισμένα ΚΕΤ λειτούργησαν εξ αρχής ως κέντρα τεκμηρίωσης εντός βιβλιοθηκών (ΚΔΕΟΔ, ΕΚΕΜ, ΟΠΑ, Κρήτη, Πάτρα), άλλα δεν κατάφεραν να ισορροπήσουν επιτυχώς ανάμεσα στη βιβλιοθήκη και στον ακαδημαϊκό υπεύθυνο με αποτέλεσμα για αρκετά έτη να υπολειπονταν (ΔΠΘ, Πάντειος, Παν/μιο Αθηνών, Παν/μιο Πειραιώς).¹³ Κατάφεραν βέβαια να υπερκεράσουν τα προβλήματα και να

¹³ Η ολοκλήρωση του εγκοπλίου θα βοηθήσει στην επίλυση αυτών των προβλημάτων.

οργανώσουν τελικά μία ολοκληρωμένη συλλογή, συχνά παρέχοντας ευρωπαϊκή πληροφόρηση υψηλού επιπέδου (Πάντειος).

- Έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού
Η έλλειψη προσωπικού αποτελεί κοινό φαινόμενο όλων των ελληνικών βιβλιοθηκών. Το πρόβλημα είναι ιδιαίτερα έντονο για τα ΚΕΤ καθώς το υπάρχον προσωπικό δε διαθέτει την απαιτούμενη κατάρτιση¹⁴.
- Έλλειψη πόρων
Καθώς τα ΚΕΤ δε χρηματοδοτούνται άμεσα από την Επιτροπή, ο περιορισμένος και ανεπαρκής συχνά προϋπολογισμός αποτελεί κοινό πρόβλημα, ιδιαίτερα έντονο για τα εκτός Πανεπιστημίων Κέντρα.

Λαμβανομένων υπόψη όλων αυτών των προβλημάτων η **συντονιστική διαχείριση των ΚΕΤ** πραγματοποιείται ως εξής:

- Συστηματική επαφή (e-mail, fax, τηλέφωνο), ανταλλαγή απόψεων για όλα τα προβλήματα και θέματα.
- Υλοποίηση του ηλεκτρονικού τύπου συζήτησης των ελληνικών ΚΕΤ ket@aubg.gr
- Διαμεσολάβηση μεταξύ της Επιτροπής ή της Αντιπροσωπείας της και των Κέντρων για διάφορα θέματα, π.χ. υπογραφή Συμβάσεων, συμμετοχή στα εκπαιδευτικά σεμινάρια, κλπ. Σημαντικό παραμένει το αίτημα για ίδρυση νέων ΚΕΤ στα περιφερειακά Πανεπιστήμια της Ελλάδας. Ήδη το Παν/μιο Ιωαννίνων έστειλε σχετική επιστολή στην Αντιπροσωπεία η οποία προώθησε θετικά το αίτημα.
- Προώθηση στα ΚΕΤ της ενημέρωσης που παρέχεται από την Επιτροπή για θέματα θεσμικά ή τεκμηρίωσης. Όλες οι πληροφορίες μεταφράζονται στην ελληνική γλώσσα.
- Υλοποίηση και διανομή ενημερωτικού υλικού όπως οδηγιών, καταλόγων, ενημερωτικών δελτίων, περιλήψεων εκπαιδευτικών εισηγήσεων.
- Υποστήριξη των νέων ΚΕΤ μέσω ενημερωτικών συναντήσεων.
- Συμμετοχή στις ετήσιες συναντήσεις των ελληνικών ΚΕΤ και υποβολή εισηγήσεων (Αθήνα, Απρίλιος 2000 και Ρέθυμνο, Μάιος 2001)
Στα πλαίσια των συναντήσεων προωθείται άμεσα η λειτουργία του δικτύου και η συνέργεια ανάμεσα στα Κέντρα μέσω κοινών δράσεων όπως τεκμηρίωση επίσημης εφημερίδας, αρχείο αμέσου ενημερώσεως κοινή ιστοσελίδα.
- Συμμετοχή στις συναντήσεις και στις ομάδες εργασίας των εθνικών συντονιστών¹⁵.

6. Επίλογος

Η Ενωμένη Ευρώπη και η κοινωνία της πληροφορίας είναι πλέον πραγματικότητα για όλους τους πολίτες που βιώνουν καθημερινά την ανάγκη για αξιόπιστη, τεκμηριωμένη, εύκολα προσβάσιμη και άμεσα ανακτήσιμη ευρωπαϊκή πληροφόρηση. Η απρόσκοπτη λειτουργία και η αποτελεσματική διαχείριση των Κέντρων Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης από τα Πανεπιστήμια καθώς και η βέλτιστη εκμετάλλευση των πηγών τους αποτελεί πλεονέκτημα για κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που σέβεται και αναγνωρίζει το δικαίωμα στην πληροφόρηση και γνώση.

¹⁴ Για το λόγο αυτό στην τελευταία συνάντηση των ελληνικών ΚΕΤ στο Ρέθυμνο προτάθηκε η εισαγωγή σεμιναρίου ευρωπαϊκής τεκμηρίωσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, τόσο στις Σχολές Βιβλιοθηκονομίας όσο και στα Ευρωπαϊκά Τμήματα.

¹⁵ Βλέπε κεφάλαιο 3, Εθνικοί Συντονιστές ΚΕΤ, σελ. 9.